ОТЗЫВ

зарубежного научного консультанта, доктора педагогических наук, профессора, директора Института педагогики Санкт-Петербургского государственного университета

Казаковой Елены Ивановны

на диссертационную работу Жомартова Айдоса Корабаевича «Социально-педагогические основы развития антитеррористического сознания студенческой молодежи», представленную на соискание степени доктора философии PhD по специальности 8D01801 – «Социальная педагогика и самопознание».

Докторская диссертация посвящена актуальной и социально значимой проблеме развития антитеррористического сознания студенческой молодежи в условиях современных глобальных вызовов и угроз. В условиях роста деструктивных идеологий и информационного воздействия на молодежь исследование вопросов профилактики радикализации и формирования устойчивых ценностных установок приобретает особую научную и практическую значимость.

Автором проведён всесторонний анализ отечественных и зарубежных научных источников по проблематике социально-педагогического сопровождения молодежи, профилактики экстремизма и терроризма, формирования гражданской ответственности и правовой культуры. В диссертации раскрыта сущность и содержание понятия «антитеррористическое сознание», определены его структурные компоненты, а также выявлены факторы и условия его развития в образовательной среде вуза.

Недостаточный уровень индивидуально-личностных ресурсов, а именно саморегуляции, самоконтроля, критического мышления способствует принятию искажённых идеологий. Социальная изоляция, отсутствие поддержки и чувство отчуждения могут усиливать склонность к радикализации. В результате это приводит не только к угрозе безопасности общества, но и к разрушению личности самого студента, его будущего и профессиональной реализации, утратой идентичности и снижением ответственности молодежи. В связи с расширением географии терроризма, развитие антитеррористического сознания студенческой молодежи становится особенно актуальным.

Изучение данной темы позволяет выявить эффективные педагогические подходы, которые могут быть интегрированы в современную образовательную и воспитательную практику, формируя личность который может противостоять идеям терроризма.

Методологическая база исследования отличается обоснованностью и комплексностью. Автор использует аксиологический, системный, деятельностный, и ресурсно-средовой подходы, что обеспечивает целостность

анализа и достоверность полученных результатов. Эмпирическая часть работы представлена результатами педагогического эксперимента, проведённого на базе высших учебных заведений, с применением количественных и качественных методов исследования.

Научная новизна исследования заключается в разработке и теоретическом обосновании модели развития антитеррористического сознания студенческой молодежи, включающей цели, принципы, содержание, методы и формы социально-педагогической работы. Автором предложен комплекс диагностических методик для оценки уровня развития антитеррористического сознания, а также разработана и апробирована программа профилактической работы, направленная на развитие правовой грамотности, навыков противодействия терроризму и критического мышления, и устойчивости к деструктивному информационному воздействию.

Теоретическая значимость работы состоит в уточнении понятийно-категориального аппарата социальной педагогики в части профилактики терроризма, а также в развитии научных представлений о механизмах развития ценностных установок молодежи в условиях цифровой среды. Практическая значимость исследования определяется возможностью использования разработанной модели и методических рекомендаций в деятельности образовательных организаций, органов воспитательной работы, а также в системе профилактики правонарушений среди молодежи.

Результаты исследования имеют высокий уровень обоснованности, так как основаны на проведении опытно-экспериментальной работы с контрольными и экспериментальными группами, статистической обработки данных и проверки значимости результатов, а также системном анализе трудов отечественных и зарубежных ученых в области педагогики, психологии и социологических исследований.

Диссертационная работа Жомартова А.К. на тему «Социально-педагогические основы развития антитеррористического сознания студенческой молодежи» соответствует основным требованиям, предъявляемым к научной квалификационной работе, выполненной индивидуально. Цель, задачи, объект и предмет исследования чётко сформулированы и логично реализованы в ходе работы. Методология исследования опиралось на базовые положения педагогики, психологии и социологии, что позволяло рассматривать проблему комплексно — как образовательный, личностный и социальный процесс. Работа самостоятельно выполнена, автором проведён глубокий анализ источников, обобщён теоретический и практический материал. Выводы и рекомендации логично вытекают из проведенного исследования и подтверждают поставленные цели и гипотезу. Структура диссертации, язык и стиль оформления соответствуют академическим стандартам, нормам научной письменной речи.

Основные положения, результаты, выводы и заключения диссертации, решение исследовательской проблемы, основные принципы исследования опубликованы в виде научных публикаций. По материалам диссертации

опубликованы 7 печатных работ, в том числе: 3 – в изданиях рекомендованных Комитетом по обеспечению качества в сфере науки и высшего образования Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан; 1 статья – в международном научном издании, цитируемом в базе данных Scopus; 3 публикаций – в материалах международных конференций.

Таким образом, диссертация отвечает требованиям, предъявляемым к индивидуальной научной квалификационной работе на уровне докторантуры. Структура и объем диссертационного исследования оптимальны и дают целостное представление о исследовательской логике диссертационной работы.

В целом, диссертация Жомартова Айдоса Корабаевича «Социально-педагогические основы развития антитеррористического сознания студенческой молодежи»», представленная на соискание степени доктора философии PhD по специальности 8D01801 – «Социальная педагогика и самопознание» является завершенным исследованием, обладает научной новизной, имеет практическую направленность и считаю целесообразным поддержать и рекомендовать к публичной защите.

Зарубежный научный консультант,
директор Института педагогики
Санкт-Петербургского
государственного университета,
доктор педагогических наук,
профессор. **Е.И. Казакова**

Подпись Казаковой Елены Ивановны
УДОСТОВЕРЯЮ
Начальник отдела кадров № 4 Негаева Н.В.
Специалист по кадрам
"04" мая 2026 г.

ИНН 7801002274

Санкт-Петербург мемлекеттік университеті Педагогика институтының директоры, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, шетелдік ғылыми кеңесшісінің

Елена Ивановна Казаковаңың

Жомартов Айдос Корабаевичтің «Студент жастарда терроризмге қарсы санасын дамытудың әлеуметтік-педагогикалық негіздері» тақырыбындағы, 8D01801 – «Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға ұсынылған диссертациялық жұмысына

ПІКІР

Докторлық диссертация қазіргі заманғы жаһандық сын-қатерлер мен қауіптер жағдайында студент жастардың терроризмге қарсы санасын дамыту мәселесіне арналған. Деструктивті идеологиялардың таралуы және жастарға ақпараттық ықпалдың күшеюі жағдайында радикалданудың алдын алу мен тұрақты құндылықтық ұстанымдарды қалыптастыру мәселелерін зерттеу ерекше ғылыми және практикалық маңызға ие.

Автор жастарды әлеуметтік-педагогикалық сүйемелдеу, экстремизм мен терроризмнің алдын алу, азаматтық жауапкершілік пен құқықтық мәдениетті қалыптастыру мәселелері бойынша отандық және шетелдік ғылыми дереккөздерге жан-жақты талдау жүргізген. Диссертацияда «терроризмге қарсы сана» ұғымының мәні мен мазмұны ашылып, оның құрылымдық компоненттері айқындалған, сондай-ақ жоғары оқу орнының білім беру ортасында оны дамытудың факторлары мен шарттары анықталған.

Жеке тұлғалық ресурстардың, атап айтқанда өзін-өзі реттеу, өзін-өзі бақылау және сыни ойлау қабілеттерінің жеткіліксіз деңгейі бұрмаланған идеологияларды қабылдауға ықпал етеді. Әлеуметтік оқшаулану, қолдаудың болмауы және жатсыну сезімі радикалдануға бейімділікті күшейтуі мүмкін. Мұның бәрі қоғам қауіпсіздігіне төнетін қатермен қатар, студенттің жеке тұлғасының дамуына, болашағына және кәсіби тұрғыдан қалыптасуына нұқсан келтіріп, бірегейлігін жоғалтуына және жастардың жауапкершілігінің төмендеуіне әкеледі. Терроризм географиясының кеңеюіне байланысты студент жастардың терроризмге қарсы санасын дамыту мәселесі ерекше өзекті болып отыр.

Осы тақырыпты зерттеу қазіргі заманғы білім беру және тәрбие практикасына енгізуге болатын тиімді педагогикалық тәсілдерді анықтауға мүмкіндік береді. Бұл тәсілдер терроризм идеяларына қарсы тұра алатын тұлғаны қалыптастыруға бағытталған.

Зерттеудің әдіснамалық базасы негізділігімен және кешенділігімен ерекшеленеді. Автор аксиологиялық, жүйелік, іс-әрекеттік және ресурстық-орта тұғырларды қолданған, бұл талдаудың тұтастығы мен алынған нәтижелердің дәйектілігін қамтамасыз етеді. Жұмыстың эмпирикалық бөлігі жоғары оқу орындарының базасында жүргізілген педагогикалық

Санкт-Петербург мемлекеттік университеті Педагогика институтының директоры, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, шетелдік ғылыми кеңесшісінің

Елена Ивановна Казаковаңың

Жомартов Айдос Корабаевичтің «Студент жастарда терроризмге қарсы санасын дамытудың әлеуметтік-педагогикалық негіздері» тақырыбындағы, 8D01801 – «Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға ұсынылған диссертациялық жұмысына

ПІКІР

Докторлық диссертация қазіргі заманғы жаһандық сын-қатерлер мен қауіптер жағдайында студент жастардың терроризмге қарсы санасын дамыту мәселесіне арналған. Деструктивті идеологиялардың таралуы және жастарға ақпараттық ықпалдың күшеюі жағдайында радикалданудың алдын алу мен тұрақты құндылықтық ұстанымдарды қалыптастыру мәселелерін зерттеу ерекше ғылыми және практикалық маңызға ие.

Автор жастарды әлеуметтік-педагогикалық сүйемелдеу, экстремизм мен терроризмнің алдын алу, азаматтық жауапкершілік пен құқықтық мәдениетті қалыптастыру мәселелері бойынша отандық және шетелдік ғылыми дереккөздерге жан-жақты талдау жүргізген. Диссертацияда «терроризмге қарсы сана» ұғымының мәні мен мазмұны ашылып, оның құрылымдық компоненттері айқындалған, сондай-ақ жоғары оқу орнының білім беру ортасында оны дамытудың факторлары мен шарттары анықталған.

Жеке тұлғалық ресурстардың, атап айтқанда өзін-өзі реттеу, өзін-өзі бақылау және сыни ойлау қабілеттерінің жеткіліксіз деңгейі бұрмаланған идеологияларды қабылдауға ықпал етеді. Әлеуметтік оқшаулану, қолдаудың болмауы және жатсыну сезімі радикалдануға бейімділікті күшейтуі мүмкін. Мұның бәрі қоғам қауіпсіздігіне төнетін қатермен қатар, студенттің жеке тұлғасының дамуына, болашағына және кәсіби тұрғыдан қалыптасуына нұқсан келтіріп, бірегейлігін жоғалтуына және жастардың жауапкершілігінің төмендеуіне әкеледі. Терроризм географиясының кеңеюіне байланысты студент жастардың терроризмге қарсы санасын дамыту мәселесі ерекше өзекті болып отыр.

Осы тақырыпты зерттеу қазіргі заманғы білім беру және тәрбие практикасына енгізуге болатын тиімді педагогикалық тәсілдерді анықтауға мүмкіндік береді. Бұл тәсілдер терроризм идеяларына қарсы тұра алатын тұлғаны қалыптастыруға бағытталған.

Зерттеудің әдіснамалық базасы негізділігімен және кешенділігімен ерекшеленеді. Автор аксиологиялық, жүйелік, іс-әрекеттік және ресурстық-орта тұғырларды қолданған, бұл талдаудың тұтастығы мен алынған нәтижелердің дәйектілігін қамтамасыз етеді. Жұмыстың эмпирикалық бөлігі жоғары оқу орындарының базасында жүргізілген педагогикалық

эксперименттің нәтижелерін қамтиды; зерттеу барысында сандық және сапалық әдістер пайдаланылған.

Зерттеудің ғылыми жаңалығы студент жастардың терроризмге қарсы санасын дамыту моделін әзірлеу және теориялық тұрғыдан негіздеуден тұрады. Модель әлеуметтік-педагогикалық жұмыстың мақсаттарын, қағидаттарын, мазмұнын, әдістері мен нысандарын қамтиды. Автор терроризмге қарсы сананың даму деңгейін бағалауға арналған диагностикалық әдістемелер кешенін ұсынып, құқықтық сауаттылықты, терроризмге қарсы іс-қимыл дағдыларын және сыни ойлауды дамытуға, сондай-ақ деструктивті ақпараттық ықпалға төзімділікті арттыруға бағытталған профилактикалық жұмыс бағдарламасын әзірлеп, сынақтан өткізген.

Жұмыстың теориялық маңыздылығы терроризмнің алдын алу мәселелері бойынша әлеуметтік педагогиканың ұғымдық-категориялық аппаратын нақтылаудан, сондай-ақ цифрлық орта жағдайында жастардың құндылықтық ұстанымдарын дамыту тетіктері туралы ғылыми түсініктерді тереңдетуден көрінеді. Зерттеудің практикалық маңыздылығы әзірленген модель мен әдістемелік ұсынымдарды білім беру ұйымдарының, тәрбие жұмысы органдарының қызметінде, сондай-ақ жастар арасындағы құқық бұзушылықтардың алдын алу жүйесінде пайдалану мүмкіндігімен айқындалады.

Зерттеу нәтижелерінің негізділік деңгейі жоғары, өйткені олар бақылау және эксперименттік топтармен жүргізілген тәжірибелік-эксперименттік жұмысқа, деректерді сараптамалық өңдеуге және нәтижелердің маңыздылығын тексеруге, сондай-ақ педагогика, психология және әлеуметтану салаларындағы отандық және шетелдік ғалымдардың еңбектерін жүйелі талдауға негізделген.

А.К. Жомартовтың «Студент жастарда терроризмге қарсы санасын дамытудың әлеуметтік-педагогикалық негіздері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы жеке орындалған ғылыми біліктілік жұмыстарына қойылатын негізгі талаптарға сәйкес келеді. Зерттеудің мақсаты, міндеттері, нысаны мен пәні нақты тұжырымдалып, жұмыс барысында қисынды түрде жүзеге асырылған. Зерттеу әдіснамасы педагогика, психология және әлеуметтанудың негізгі қағидаларына сүйенген, бұл мәселені білім беру, тұлғалық және әлеуметтік үдеріс ретінде кешенді қарастыруға мүмкіндік берген. Жұмыс дербес орындалған, автор дереккөздерге терең талдау жасап, теориялық және практикалық материалдарды қорытындылаған. Қорытындылар мен ұсынымдар жүргізілген зерттеуден қисынды түрде туындайды және қойылған мақсат пен гипотезаны растайды. Диссертацияның құрылымы, тілі мен рәсімделу стилі академиялық стандарттар мен ғылыми жазба тілінің нормаларына сәйкес келеді.

Диссертацияның негізгі ережелері, нәтижелері, қорытындылары мен тұжырымдары, зерттеу мәселесін шешу жолдары және зерттеудің басты қағидаттары ғылыми жарияланымдар түрінде жарық көрген. Диссертация материалдары бойынша 7 баспа жұмысы жарияланған, оның ішінде: 3 мақала – Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің

Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған басылымдарда; 1 мақала – Scopus дерекқорында индекстелетін халықаралық ғылыми басылымда; 3 жарияланым – халықаралық конференция материалдарында.

Осылайша, диссертация докторантура деңгейіндегі жеке ғылыми біліктілік жұмысына қойылатын талаптарға сәйкес келеді. Диссертациялық зерттеудің құрылымы мен көлемі оңтайлы және зерттеу логикасы туралы тұтас түсінік береді.

Жалпы алғанда, Жомартов Айдос Корабаевичтің 8D01801 – «Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға ұсынылған «Студент жастарда терроризмге қарсы санасын дамытудың әлеуметтік-педагогикалық негіздері» тақырыбындағы диссертациясы аяқталған зерттеу болып табылады, ғылыми жаңалығымен ерекшеленеді және практикалық бағыттылыққа ие. Осыған байланысты жұмысты қолдап, ашық қорғауға ұсынуды орынды деп санаймын.

Шетелдік ғылыми
консультант,
Санкт-Петербург мемлекеттік
университеті Педагогика
институтының директоры,
педагогика ғылымдарының
докторы, профессор /қолы қойылған/ **Е.И.Казакова**

Мөртабан:
Елена Ивановна Казакованың қолын растаймын.
Н. В. Негаева, № 4 кадр бөлімінің басшысы.
2026 жылғы 4 мамыр

/Санкт-Петербург мемлекеттік университетінің мөрі бар/